

**ПЕНСІЙНИЙ ФОНД УКРАЇНИ ДЕПАРТАМЕНТ ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ,
СТРАХОВИХ ВИПЛАТ, СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ, ЖИТЛОВИХ СУБСИДІЙ ТА ПІЛЬГ**

Лист від 24.03.2025 р. № 11448-13434/У-03/8-2800/25

Розглянувши [...] звернення [...] щодо розрахунку допомоги по вагітності та пологах за сумісництвом [...], Пенсійний фонд України повідомляє.

Статтею 14 Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо загальнообов'язкового державного соціального страхування" за № 4158-IX від 18.12.2024 (далі - Закон № 4158) були внесені зміни до абзацу другої частини першої статті 22 Закону України від 23.09.99 № 1105-XIV "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування" (далі - Закон № 1105), якими передбачено, що допомога по тимчасовій непрацездатності (включаючи догляд за хворою дитиною), допомога по вагітності та пологах застрахованим особам (у тому числі тим, які здійснюють підприємницьку чи іншу діяльність та одночасно працюють на умовах трудового договору) **надається за основним місцем роботи (діяльності) та за місцем роботи за сумісництвом (наймом)** у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, з урахуванням особливостей для страхових випадків, передбачених абзацом третім частини третьої статті 36 цього Закону. Зазначена норма Закону № 4158 набирає чинності з 04.04.2025.

Згідно з частиною другою статті 19 Закону № 1105 сума допомоги по вагітності та пологах у розрахунку на місяць не повинна перевищувати розмір максимальної величини бази нарахування єдиного внеску, з якої сплачувалися страхові внески, та не може бути меншою за розмір допомоги, обчислений із мінімальної заробітної плати, встановленої на час настання страхового випадку.

Механізм обчислення середньої заробітної плати для розрахунку страхових виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності визначений Порядком обчислення середньої заробітної плати (доходу, грошового забезпечення) для розрахунку виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 26.09.2001 № 1266 (далі - Порядок).

Пунктом 3 Порядку визначено, що середньоденна заробітна плата обчислюється шляхом ділення нарахованої за розрахунковий період (12 календарних місяців) заробітної плати, на яку нарахований єдиний внесок та/або страхові внески на відповідні види загальнообов'язкового державного соціального страхування, на кількість календарних днів зайнятості (відповідно до видів страхування - період перебування у трудових відносинах, виконання робіт (надання послуг) за цивільно-правовими договорами, проходження служби, провадження підприємницької або іншої діяльності, пов'язаної з отриманням доходу безпосередньо від такої діяльності) у розрахунковому періоді без урахування календарних днів, не відпрацьованих з поважних причин.

Відповідно до пункту 4 Порядку середньоденна заробітна плата (дохід) не може перевищувати максимальну величину бази нарахування єдиного внеску з розрахунку на один календарний день, яка обчислюється шляхом ділення встановленого її розміру в останньому місяці розрахункового періоду на середньомісячну кількість календарних днів (30, 44).

Пунктом 30 Порядку передбачено, що у разі коли на момент настання страхового випадку застрахована особа працює за сумісництвом, на умовах цивільно-правового договору, провадить підприємницьку або іншу діяльність, пов'язану з отриманням доходу безпосередньо від такої діяльності, обчислення середньої заробітної плати (суми заробітної плати) здійснюється страхувальниками окремо за основним місцем роботи, за сумісництвом та за місцем (місцями) провадження іншого виду (видів) діяльності. Розрахунковий період у такому разі визначається за кожним місцем роботи окремо.

У такому разі сумарна заробітна плата, з якої розраховуються виплати, за місяцями розрахункового періоду за основним місцем роботи та за місцем (місцями) роботи за сумісництвом не може перевищувати розміру максимальної величини бази нарахування єдиного внеску.

Відповідно до пункту 12 частини першої статті 1 Закону України від 08.07.2010 № 2464-VI "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування" (далі - Закон № 2464) основне місце роботи - місце роботи, де працівник працює на підставі укладеного трудового договору, та визначене ним як основне згідно з

поданою заявою (до відкликання) та відомостями, що обліковуються в реєстрі застрахованих осіб Державного реєстру на її підставі.

Згідно з частиною п'ятою статті 8 Закону № 2464 у разі якщо база нарахування єдиного внеску не перевищує розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на місяць, за який отримано дохід, сума єдиного внеску розраховується як добуток розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на місяць, за який отримано дохід (прибуток), та ставки єдиного внеску.

При нарахуванні заробітної плати (доходів) фізичним особам з джерел не за основним місцем роботи ставка єдиного внеску, встановлена цією частиною, застосовується до визначеної бази нарахування незалежно від її розміру. Тобто для сумісників базою нарахування єдиного внеску є фактично нарахована заробітна плата.

Враховуючи викладене, допомога по вагітності та пологах за основним місцем роботи на підставі листка непрацездатності надається з урахуванням норм частини другої статті 19 Закону № 1105, тобто у розмірі не меншому, ніж розмір мінімальної заробітної плати, встановленої на час настання страхового випадку.

Якщо застрахована особа також працює за сумісництвом, допомога по вагітності та пологах надається за місцем роботи за сумісництвом, при цьому доплата до суми допомоги по вагітності та пологах до розміру мінімальної заробітної плати не здійснюється, оскільки за даним страховим випадком норма частини другої статті 19 Закону № 1105 буде реалізована за основним місцем роботи.

З повагою

Начальник управління страхових виплат

Лариса СЕНЮК

та соціальних послуг